

Met meer inzet op beter management kan antibioticagebruik vleesveehouderij nog minder

Gezond laag

Met een dierdagdosering kleiner dan één is de (rood)vleesveehouderij de sector met het laagste antibioticagebruik. 'Verder laten dalen richting nul is haast onmogelijk', reageert Jos Bolk van de LTO vakgroep vleesvee. 'Dat gaat ten koste van het dierenwelzijn.' Toch blijven er schandalen rond resistente bacteriën in rundvlees. 'We moeten meer uitdragen hoe goed we het doen.'

tekst **Alice Booij**

Het verminderen van antibioticagebruik is actueler dan ooit. Komende weken worden de landelijke cijfers in Nederland verwacht over de dierdagdosering per bedrijf. Ook het BelVetSac-rapport zal in België duidelijkheid geven over het antibioticagebruik.

'Het gebruik toont een duidelijke daling', zegt Jeroen Dewulf, voorzitter van de AMCRA, Antimicrobial Consumption and Resistance in Animals. 'Over alle diersoorten verwachten we een daling van zeven procent.' Dierdagdoseringen zijn in België nog niet systematisch verzameld, maar Dewulf geeft aan dat de vleesveehouderij laag scoort. 'Het probleem zit veel meer bij pluimvee, varkens en kalveren.'

Vleesveehouderij scoort goed

De vleesveehouderij scoort bijzonder goed, is de onderbouwde verwachting van het Nederlandse LTO. 'Kleiner dan één dierdagdosering', aldus Jos Bolk,

LTO-vakgroep vleesvee en vleesveehouder. 'We hebben in het project "Zicht op gezonde dieren" al een goed beeld gekregen van het antibioticagebruik in de vleesveehouderij. Het varieert van bijna nul tot aan één en anderhalve dierdagdosering', analyseert Bolk. 'Bij melkveebedrijven ligt deze bandbreedte veel hoger tot gemiddeld zo'n zes.'

Ook het gebruik van de tweede- en derdegeneratiemiddelen – die bij resistentie meer problemen in de humane gezondheidszorg geven – is laag. 'Er zijn genoeg alternatieven. Hooguit bij aandoeningen zoals difterie is het gemakkelijk wat tweedegeneratiemiddelen achter de hand te houden als tweede of derde keus.' Daarvoor moet de farmaceutische industrie wel geprikkeld worden, waarschuwt Bolk. 'Het moet niet zo gaan zoals bij gewasbeschermingsmiddelen. Die nemen producten uit de handel wanneer ze niet veel gebruikt worden.' Het feit dat de vleesveehouderij

een laag gebruik van antibiotica kent, is veel te weinig bekend, geeft Bolk aan. 'We moeten veel meer vertellen hoe goed we het doen', reageert hij op krantenkoppen over een besmetting met de resistente ESBL in rundvlees enkele weken geleden.

Dewulf geeft aan dat de relatie tussen de gevonden ESBL en de vleesveehouderij

Pure Graze: honderd procent antibioticavrij

'Consumenten vragen naar vlees dat honderd procent antibioticavrij is', vertelt Ado Bloemendal, initiatiefnemer van Pure Graze. 'Het is écht een item bij de aankoop van vlees. Van de hele discussie rondom antibioticaresistentie worden consumenten onrustig en dan zoeken ze naar vlees dat vertrouwd is.'

Pure Graze is een houderijsysteem op basis van jaarrond weidegang, zonder gebruik van kunstmest, krachtvoer en an-

tibiotica. Zo'n vijftien vleesveehouders met zeven- tot achthonderd dieren zijn hierbij aangesloten. 'Het is eigenlijk heel gemakkelijk om honderd procent antibioticavrij te blijven', vertelt Bloemendal. 'Het gaat wel om bedrijven met stieren en vaarzen voor de slacht, dus het gaat niet om kalvende dieren.'

Omdat het om een systeem gaat waarbij de dieren altijd buiten lopen, zijn de problemen en ziekten minimaal. 'Poot- en

luchtwegproblemen zijn er eigenlijk niet. Het enige waar we mee te maken hebben, is dat dieren wat mank kunnen lopen nadat ze met elkaar aan het springen zijn geweest. Dat lost zich vaak vanzelf op.' Mocht een dier echt een behandeling met antibiotica nodig hebben, dan krijgt het dat vanzelfsprekend, voegt Bloemendal toe. 'Zo'n dier nemen we dan uit het Pure Graze-circuit, die gaat dan het reguliere slachtcircuit in.'

Geen antibioticaregistratie, geen VKI: slachtvee afgekeurd

Enkele honderden bedrijven in Nederland voldoen niet aan de eisen van de antibioticawetgeving. Hier zitten ook vleesveehouders bij die werken met een niet geborgde of een Belgische dierenarts. Vleesveehouders met vijf of meer

runderen moeten meedoen aan de verordening over antibiotica van het product-schap voor Vee en Vlees (PVV). PVV stelt zichzelf het doel om registratie en een verantwoord antibioticagebruik in de rundersector te bevorderen. Voldoen

veeouders niet aan de eisen, dan mogen dieren niet worden afgevoerd, geslacht of geëxporteerd. Wanneer dieren naar het slachthuis gaan, komt er geen VKI (voedselketeninformatie) bij de dieren en wordt het slachtvee afgekeurd.

heel 'dun' is. 'De prevalentie van ESBL's bij rundvee is laag. Feit is wel dat ESBL een gevaar vormt voor de volksgezondheid en dat het negatieve publiciteit is.' Via het AMCRA lopen verschillende initiatieven voor een meer verantwoord antibioticagebruik. 'Niet iedere dierenarts en veehouder gaat er even zorgvuldig mee om. Er is nu bewustwording en voorlichting en dat is een stap in de goede richting.'

Cijfers nog overschat

Alhoewel de cijfers van het antibioticagebruik heel goed zijn, denkt Anita Heijdra van vleesveebedrijf Heijdra dat ze nog te hoog zijn ingeschat. 'De berekeningen gaan uit van gewichten van

melkvee. Een volwassen koe komt dan uit op 600 kilo levend gewicht, terwijl een beetje volwassen limousinstier al het dubbele weegt.' Samen met een aantal andere vleesveeouders heeft Heijdra vorig jaar een praktijknetwerk opgericht, 'Normen voor de Nederlandse Vleesveehouderij', en heeft ze zich ook gebogen over een betere berekening van het antibioticagebruik op vleesveebedrijven. 'Wanneer je het gebruik deelt op de werkelijke kilo's van het vleesvee, kom je nog veel lager uit dan die één dierdag-dosering', aldus Heijdra, die aangeeft dat verschillende vleesveestudieclubs bezig zijn met deze antibioticawijzer. 'We hopen als netwerk dit jaar nog de resultaten te hebben, zodat we rasspecifiek

het antibioticagebruik in beeld hebben.' Heijdra geeft aan dat het voor de kleine vleesveesector altijd 'knokken' is voor bedrijfsspecifieke normen. 'We vallen wat antibioticagebruik betreft in de categorie met melkvee, maar er zijn voor vleesvee nog geen streef- of actiewaarden bekend.'

Ze verwacht overigens dat het antibioticagebruik niet veel naar beneden kan. 'Ik zou niet weten hoe, we zitten al heel laag.' Een mening die door de LTO-mensen gedeeld wordt. Voorzitter vakgroep vleesvee Leon Moonen denkt dat een vermindering van vijftig procent niet haalbaar is. 'We zitten ten opzichte van de andere sectoren al zo laag, daar kan de helft niet meer af.' Bolk vult hem aan. 'We moeten volgens mij niet over reductie praten, maar over verantwoord gebruik.' Hij denkt dat een vermindering bij elkaar 'gesprokkeld' moet worden. 'Streven naar nul procent antibioticagebruik is niet haalbaar; dan komt het dierenwelzijn in het gedrang. Een ziek dier moet je wel behandelen.'

Leren over preventie

De belangenbehartigers geven wel aan dat ze de discussie en de reductie rondom antibioticagebruik toejuichen. 'Het is een kans om met elkaar te praten over houderij, huisvesting en verzorging', noemt Heijdra. 'We kunnen nog veel van elkaar leren.' Als voorbeeld noemt ze het gebruik van antibiotica na een keizersnede. 'Er zijn vleesveeouders die hierbij helemaal geen antibiotica toepassen, terwijl anderen antibiotica nog drie dagen na de keizersnede gebruiken. Het zou mooi zijn wanneer we hierover met elkaar in gesprek kunnen gaan.'

Bolk noemt het opzetten van diergezondheidsprogramma's een idee. 'En dan per specifiek onderdeel van de vleesveesector. Bij de stierenmesterij kijk je naar huisvesting en de planning rond het opzetten van dieren, bij kalveropfok naar luchtwegproblemen. Zo kunnen vleesveeouders de omstandigheden optimaliseren en verbeteren, met als resultaat nog minder antibioticagebruik.'